

Ainevaldkonna tutvustus (kooliastmepõhine)

Ajaloo õppimise käigus omandatakse pädevused, mis on vajalikud oma elu korraldamiseks ajalooteadvuse toel ühiskonnale omases ajaloolises kultuuris. Ajalooõpetus toetab ajaloolise mõtlemise kujunemist. Ajalooline mõtlemine tähendab suutlikkust märgata tähenduslikkust ajaloos, oskust kasutada esmaallikaid tõendusmaterjalina, tunda ära muutusi ja ajaloosündmuste järjepidevust, analüüsida põhjusi ja tagajärgi, tajuda ajaloolist konteksti ja mõista ajalooliste tõlgenduste eetilist mõõdet.

Ajaloo õppimist alustatakse sissejuhatusest ainesse. Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis ning ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpilasi suunatakse uurima, teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Ajalooõpetusega alustades lähtutakse huvi ratamisest, õpitava õpilasele tähenduslikuks tegemisest.

Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis-temaatiline. Õppeaine algab sissejuhatava algõpetusega ning jätkub muinas- ja vanaaja, keskaja, uusaja ning lähiajaloo õppimisega. Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajalooga. Käsitletaval põhimõtte on liikumine lähemalt kaugemale, alustades kodukoha ajaloost, kus on oluline luua käsitletava teema ja paikadega isiklik seos.

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse õpilasele jõukohast, inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri teiste ajalooõpetuse dimensioonide ees. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajalooperioodidest tervikpildi kujunemist. Tähtis on luua seosed mineviku ning nüüdisaja ajaloosündmuste ja nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust, Eesti ajaloo sõlmküsimusi, Eesti iseseisvuse ning selle kaitsmise ning teisalt võõrvallutuste mõju erinevatel perioodidel. Õpitakse väärtustama kohalikku kultuuripärandit, inimeste iseotsustamise õigust ja vabadust, analüüsima eetilisi valikuid ja mõistma hukka agressiooni ja okupatsiooni ning kõiki inimsusevastaseid kuritegusid.

Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline lõiming ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest.

Ajalooõpetuse kaudu laiendatakse teadmisi, omandatakse ajaloolist sõnavara ja kujundatakse erinevaid oskusi:

- 1) oskus orienteeruda ajas ning analüüsida ajaloolise keskkonna kujunemist;
- 2) ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamise oskus;
- 3) ajaloo kohta küsimuste esitamise ning neile vastamise oskus;
- 4) funktsionaalne kirjaoskus, kriitilise mõtlemine oskus, arutlusoskus, järelduste tegemise ja seoste loomise ning oma seisukoha kujundamise ja põhjendamise oskus;
- 5) empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö- ja

konfliktilahendusoskus;

6) allikaanalüüs ja ajalookaardiga töötamise oskus, erinevatest teabeallikatest info leidmise, kasutamise ja hindamise oskus, suulise ja kirjaliku eneseväljenduse ning IT-vahendite kasutamise oskus.

Oskuste kujundamine ajalooõpetuses on pidev protsess ning seda tehakse erinevate õppeteemade ja õppemeetodite kaudu. Oskuste saavutatuse taset kirjeldatakse ajaloo õpetamise eesmärkidena kooliastmeti.

Ajalootundides tutvustatakse õpilastele erinevaid ajalookäsitusi ja avatakse nende kujunemisetagamaid. Mõistmaks, et ajalookirjutamine sõltub ajast ja ajalooürija seisukohast, tuleb kujundada kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse ning võrrelda ajaloosündmuste ja nähtuste käsitlemist erinevates allikates.

Sissejuhatava ajalooõpetuse kaudu tehakse tutvust minevikuga õpilasele tähenduslikus ja arusaadavas vormis, äratatakse õpilaste huvi mineviku vastu, õpitakse märkama ja ära tundma minevikujälgi – ajalooallikaid – ja mõistma, et ajalugu ongi meie kõigi ühine lugu. Alustatakse ajas orienteerumise oskuse kujundamisega, nn suure pildi loomisega, mida pidevalt uute teadmistega täiendatakse. See aitab õpilastel paigutada oma ajalooteadmised korrastatult konteksti, ajaloolisesse aega, näha oleviku seoseid mineviku ja tulevikuga, näha ja hinnata minevikku ajalooliselt oma ajastu kontekstis. Seejärel õpitakse mõistma, et jutustus minevikust on kellegi tõlgendus, mitte mineviku täpne kirjeldus. Õpitakse küsima, kas erinevad vaatenurgad ja arusaamad on olemasoleva tõendusmaterjali ja senise uurimisseisu alusel võrdselt asjakohased. Ajalooõpetus peab olema avatud muutuste raamistik, erinevaid narratiive toetav, mis vastab erinevatele küsimustele ja kohaneb uute eeldustega. Õpilased õpivad mõistma, et erinevast positsioonist vaadates võib minevikku tõlgendada erinevalt, õpivad eristama propagandistlikke tõlgendusi ja mõistavad, et kõik allikad ei ole võrdselt usaldusväärsed ning kõik tõlgendused ei ole asjakohased.

Püsivalt tuleb pöörata tähelepanu õpioskuste arendamisele. Ainekava annab õpetajale vabaduse otsustada teemade käsitlemise sügavuse üle.

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

1. Eristab ajaloo perioode ning iseloomustab neid põhitunnuste kaudu.
2. Mõistab ajaloosündmuste tähenduslikkust, toob esile sündmuste ja protsesside põhjusi ja tagajärgi ning jätkuvuse ja muutuste näiteid.
3. Seostab kodukoha ajalugu Eesti ja Euroopa ajalooga, teab Eesti ajaloo pöördepunkte.
4. Mõistab Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa ajaloo taustal.
5. Mõistab tänapäeva Euroopa ja Ameerika Ühendriikide kujunemislugu ja arengut ning riikide mõju maailmas.
6. Analüüsib inimeste igapäevaelu ja ühiskonnaelu muutumist ning linnade tähtsuse kasvu.
7. Mõistab teaduse ja tehnika arengu mõju inimeste eluviisile ja ühiskonnaelu valdkondadele.
8. Mõistab kolonialismi ja rahvastikurände põhjusi ja tagajärgi minevikus ja tänapäeval globaalse

ajaloo perspektiivis.

9. Analüüsib inimese sotsiaalseid ja ühiskondlikke rolle minevikus ja tänapäeval, individuaalse eneseteostuse piiranguid ja võimalusi lähtuvalt ühiskonna arengust.

10. Mõistab, kuidas on kujunenud ja toiminud demokraatlik ühiskond minevikus, võrreldes tänapäevaga.

11. Mõistab, kuidas inimese käsitus on ajas muutunud.

12. Kogub ajalooalast informatsiooni, töötab eritüübiliste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid kriitiliselt, teeb informatsiooni põhjal järeldusi.

13. Eristab poliitilisi õpetusi, teab nende kujunemislugu.

14. Analüüsib kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ja mõistab üksikisiku rolli kultuuripärandi kandjana.

15. Analüüsib inimese tervisekäitumise muutumist ajaloos.

16. Mõistab inimtegevuse ja keskkonna vastastikust mõju ajaloos

Kooliastme õpitulemused

Õpilane:

1) iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajalooperioode; 7., 8., 9. klass

2) nimetab erinevate kunstistiilide olulisemaid tunnuseid ja tunneb väliste tunnuste järgi ära erinevate kunstistiilide arhitektuurinäiteid; 7., 8., 9. klass

3) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid; 7., 8., 9. klass

4) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda; 7., 8., 9. klass

5) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu; 7., 8. klass 9. klass

6) analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis; 9. klass

7) analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel; 7., 8., 9. klass

8) selgitab Ameerika Ühendriikide kujunemislugu; 8., 9. klass

9) selgitab näidete toel Euroopa suurriikide ja Ameerika Ühendriikide tähtsust lähiajaloos; 9. klass

10) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel ja analüüsib nende protsesside erinevusi; 8., 9. klass

11) võrdleb etteantud kriteeriumide põhjal elukorraldust maal ja linnas; 7., 8., 9. klass

12) toob näiteid rahvastikurännetest, selgitades nende põhjusi ja tagajärgi; 9. klass

13) toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eetilistest aspektidest, annab kolonialismile hinnangu erinevast perspektiivist; 9. klass

14) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel; 7., 8., 9. klass

- 15) teab demokraatialle iseloomulikke jooni selle kujunemise ajal ja tänapäeval ja toob näiteid demokraatia arengust antiikajast tänapäevani; 9. klass
- 16) iseloomustab nüüdisaja demokraatlikku ühiskonda mõne riigi näitel; 9. klass
- 17) loetleb inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest; 8., 9. klass
- 18) kirjeldab, kuidas on erineval ajal maailmas korraldatud inimeste heaolu, tuues näiteid hariduse, tervishoiu, igapäevaelu ja turvalisuse korraldusest; 7., 8., 9. klass
- 19) toob näiteid hariduse, tervishoiu, sotsiaal- ja igapäevaelu valdkonnast eri ajastutel; 7., 8., 9. klass
- 20) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist; 7., 8., 9. klass
- 21) teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis; 7., 8., 9. klass
- 22) iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas, analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatialle tänapäeval; 8. klass (19. sajandi poliitiliste liikumiste teke) 9. klass
- 23) tunneb ära äärmusluse ja populismi tunnused minevikus ja tänapäeval; 9. klass
- 24) kujundab oma poliitilise eelistuse ja põhjendab seda; 9. klass
- 25) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga; 7., 8., 9. klass
- 26) toob näiteid erinevate ajastute kultuuripärandist; 7., 8., 9. klass
- 27) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda; 7., 8., 9. klass
- 28) selgitab, kuidas igal inimesel on võimalik olla traditsioonide hoidmise kaudu kultuuripärandi kandja; 7., 8., 9. klass
- 29) märkab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju; 7., 8., 9. klass
- 30) teab, kuidas meditsiin on ajas arenenud ja mis võtteid on kasutatud haiguste ja epideemiatega võitlemisel; 7., 8., 9. klass
- 31) selgitab ja toob näiteid, kuidas inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud; 7., 8., 9. klass
- 32) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega. 9. klass

Aine ajalugu 8. klass

Ainemaht: 70 tundi

Teema: uusaja mõiste, üldiseloostus, periodiseering. Ühiskond varauusajal.	
Õpitulemused: Õpilane: Iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajalooajalooperioode *määratleb ajaliliselt (märgib ajajoonele) varauusaja ja uusaja piirid; *selgitab ajaloo periodiseerimise eesmärgi ja kokkuleppelisust; *iseloomustab seisuslikku ühiskonda ja Euroopa usuelu varauusajal *toob näiteid muutustest, mis toimusid Euroopas ja maailmas varauusajal ja uusajal.	Õppesisu: Ajalooperioodid ning varauusaja ja uusaja ajalised piirid. Keskkonna ja inimtegevuse seotus. Muutused ühiskonnas. Seisuslik ühiskond.
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: keskkond ja jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamislugu	

Teema: Ususõjad. Prantsusmaa, Inglismaa, Saksamaa sisepoliitika varauusajal	
Õpitulemused: Õpilane: 1) toob allikate abil esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid: võrdleb allikate toel Prantsusmaa ususõdade, Inglismaa kodusõja ja kolmekümneaastase sõja põhjuseid ja tagajärgi	Õppesisu: Prantsusmaa ususõdade, Inglismaa kodusõja ja kolmekümneaastase sõja põhjused ja tagajärjed

2) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist; *Hindab allika usaldusväärsust eristades fakte ja arvamusest; *teadvustab allika autori taotlusi ja eesmäärke; *põhjendab allika valikut. 3) teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis; *Teeb allika põhjal järeldusi autori positsiooni, taotluste või veendumuste kohta;	
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: kultuuriline identiteet, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutus, arvamislugu	

Teema: absolutism ja valgustus	
Õpitulemused: Õpilane: 1) iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajalooperioode *iseloomustab põhitunnuste kaudu absolutismiajastut 2) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel;	Õppesisu: Monarhia ja absolutistlik valitsemine. Valgustusajastu ja inimkeskne ja teaduslik maailmapilt. Valgustusideed ja nende levik ning mõju ühiskonna arengule. Valgustatud absolutism Euroopa riikide näitel.

*analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid uusajal elanud ajalooliste isikute näitel 3) kujundab oma poliitilise eelistuse ja põhjendab seda: *annab hinnangu absolutismile ajastu kontekstis 4) loetleb inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest: *Seostab inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemist hariduse ja valgustusideede levikuga; *nimetab valgustusfilosoofe ning toob näiteid nende panusest inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemisse	
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: keskkond ja jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutus, arvamislugu	

Teema: Eesti Rootsi ja Vene riigi koosseisus	
Õpitulemused: Õpilane:	Õppesisu:

1) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu: *Võrdleb Rootsi ja Vene ajal (17. ja 18. sajandil toimunud muutusi Eesti 2) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda; *Toob näiteid uusaja kultuuripärandist kodukohas ja Eestis (arukam õpilane toob esile näiteid nt kirikute või mõisahoonete käekäigust nõukogude ajal ja Eesti Vabariigis); *toob näiteid eestikeelse kirjasõna ja hariduselu edenemisest kodukohas ja Eestis, analüüsib hariduse tähtsust ühiskonna arengus; *tutvustab üht uusaja kultuuriobjekti kodukohas või Eestis, selgitades selle tähtsuse või funktsiooni muutumist ajas	Rootsi võimu ja Vene võimu periood Eestis. Talurahva olukord ning kultuur ja haridus 17.-18. sajandil, Rootsi aeg, Vene aeg, reduktsioon, restitutsioon
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: kultuuriline identiteet, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutus, arvamislugu	

Teema: Kunst, kultuur ja teadus varauusajal

Õpitulemused: Õpilane: 1) nimetab erinevate kunstistiilide olulisemaid tunnuseid ja tunneb väliste tunnuste järgi ära erinevate kunstistiilide arhitektuurinäiteid; *võrdleb põhitunnuste alusel (üldilme, detailid) barokkstiili, klassitsismi arhitektuuris; *tunneb ära ja iseloomustab allikate põhjal barokki, rokokoostiili, klassitsismi kujutavas kunstis, toob näiteid kunstnike ja nende teoste kohta; 2) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga: *analüüsib teaduse arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile varauusaja teadusrevolutsiooni saavutuste näitel	Õppesisu: barokk, rokokoo, klassitsism, teadusrevolutsioon 17.-18. sajandil
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: tehnoloogia ja innovatsioon, kultuuriline identiteet, usundiõpetus, loodusained	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutus, arvamusküsimused	

Teema: Prantsuse revolutsioon ja Napoleon	
Õpitulemused: Õpilane:	Õppesisu:

1) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel ja analüüsib nende protsesside erinevusi *selgitab Prantsuse revolutsiooni Asutava kogu ja Napoleoni reformide (koodeksite) näitel ühiskonna ümberkorraldamise vajadust ja erinevaid võimalusi. 2) tunneb ära äärmusluse ja populismi tunnused minevikus ja tänapäeval Selgitab äärmuslike liikumiste ja ideoloogiate mõju ühiskonnale jakobiinide näitel	Suure Prantsuse revolutsiooni põhjused ja etapiline poliitiline areng. Revolutsiooni ja Napoleoni ajastu mõju ning kaasnenud ühiskondlikud ümberkorraldused.
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: kodanikupädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, geograafia, ühiskonnaõpetus (poliitilised režiimid, demokraatia, äärmusliikumised)	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutus, arvamusküsimused	

Teema: Viini kongress ja Euroopa uusajal	
Õpitulemused: Õpilane: analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel; *analüüsib Euroopa riikide arengut uusajal mõne riigi näitel/ (Prantsusmaa, Inglismaa, Saksamaa, Venemaa, Austria, Rootsi vms)	Õppesisu: Viini kongress, restauratsioon, tagurlus, tasakaalupoliitika

Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: geograafia (Euroopa poliitiline kaart), ühiskonnaõpetus (rahvusvahelised organisatsioonid)	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamislugu	

Teema: Tööstusrevolutsioon ja industrialiseerimine	
Õpitulemused: Õpilane: 1) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga *toob näiteid uusaja tehnilistest leiutistest ja selgitab nende ellurakendamise tulemusel toimunud muutusi inimeste igapäevaelus ja ühiskonnas 2) selgitab ja toob näiteid, kuidas inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud: *toob näiteid kuidas industrialiseerimise tulemusena on suurenenud inimkonna ökoloogiline jalajälg; *analüüsib linnastumise põhjuseid ja tagajärgi 19. sajandi Euroopa ja Ameerika Ühendriikide linnade näitel;	Õppesisu: Tehnoloogia areng ja tööstuslikule tootmisele üleminek, tööstusühiskond, tööstusliku revolutsiooni mõju inimestele ja keskkonnale, linnastumine
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: tehnoloogia ja innovatsioon, keskkond ja jätkusuutlik areng, keemia, füüsika, geograafia, matemaatika.	

Digiõppekava rakendamine:
TMG eripära:
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamusküsimus

Teema: Poliitilised õpetused	
Õpitulemused: Õpilane: 22) iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas, analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatiale, rahvusel tänapäeval: *Iseloomustab ja võrdleb liberalismi, konservatismi, natsionalismi ja sotsialismi etteantud kriteeriumide alusel (nt ideaalid ja eesmärgid, ideoloogid, toetajaskond), kujundab oma arvamuse.	Õppesisu: ideoloogia, liberalism, konservatism, sotsialism, rahvuslus, natsionalism, äärmuslus, kommunism
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: väärtused ja kõlblus, ühiskonnaõpetus	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamusküsimus	

Teema: Euroopa rahvaste kevad (1848. aasta revolutsioonid)	
Õpitulemused: Õpilane:	Õppesisu:

1) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda: *arutleb märksõnade või küsimuste toel rahvusluse, Euroopa rahvaste vabadusliikumise ja 1848. aasta revolutsioonide põhjuste ning tagajärgede üle. Kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda	Saksamaa, Prantsusmaa, Austria, Itaalia revolutsiooni põhjused tähtsamad nõudmised, sündmuste käik, tulemused. Rahvuslus, rahvuslik vabadusliikumine, rahvusriik, kodanlus, liberalism, vabariik, põhiseadus.
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, eesti keel, ühiskonnaõpetus, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamyslugu	

Teema: Kolonialism ja imperialismi kujunemine	
Õpitulemused: Õpilane: 1) toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eetilistest aspektidest, annab kolonialismile hinnangu erinevast perspektiivist: *Toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eetilistest aspektidest Aafrikas, Aasias, Ameerikas, Austraalias *annab hinnangu eurooplaste kolonisatsioonile kolonistide, põliselanike ja tänapäeva seisukohast.	Õppesisu: 1. kolonialismi ajalugu ja põhjused 2. kolonistide tegevus asumaadel (konkreetsed näited eri piirkondadest) 3. põliselanike olukord 4. tulemused, tagajärjed, mõju

2) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega: *analüüsib koloniaalvallutuste seost loodusressursside kasvava vajadusega; *analüüsib rahvaarvu muutuste ja inimeste heaolu seoseid loodusressursside kasutamisega 19. sajandi näitel; *analüüsib imperialismi kujunemise seost loodusressursside hõivamisega.	
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: väärtused ja kõlblus, keskkond ja jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamusküsimused	

Teema: Venemaa ja Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul	
Õpitulemused: Õpilane: 1) analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis: *Seostab Eesti omariikluse algust rahvusliku vabadusliikumise ja ärkamisaja sündmustega;	Õppesisu: 19. sajandi Venemaa sise- ja välispoliitika – reformid, tagurlus, dekabristid, õigeusk, isevalitsus, slavofiil, venestamine. Talurahvareformid 19. sajandi Eestis. Estofiilid. Eestlaste rahvuslik ärkamine. Eesti omariikluse kujunemise majanduslikud, kultuurilised ja poliitilised eeldused.

*nimetab Eesti omariikluse kujunemise majanduslikke, kultuurilisi ja poliitilisi eeldusi;

*nimetab Eesti omariikluse kujunemisele kaasa aidanud isikuid ja selgitab nende panust.

2) toob näiteid erinevate ajastute kultuuripärandist;

*seostab eestlaste perekonnanimede saamist pärisorjuse kaotamisega, toob näiteid perekonnanimede saamislugudest;

*toob näiteid estofiilide tegevusest ja panusest eesti kultuurilukku;

*toob näiteid arkamisaja tegelaste ja nende panuse kohta eesti kultuuriloos;

3) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda;

*toob näiteid eestikeelse kirjasõna ja hariduselu edenemisest kodukohas ja Eestis, analüüsib hariduse tähtsust ühiskonna arengus;

Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: kultuuriline identiteet, eesti keel ja kultuur, geograafia.

Digiõppekava rakendamine:

TMG eripära:

Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamislugu

Teema: Esimene maailmasõda. Eesti iseseisvumine

Õpitulemused:

Õpilane:

3) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid

4) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle

analüüsib Esimese maailmasõja põhjusi ning sõdivate poolte taotlusi ning Esimese maailmasõja tagajärgi ja mõju maailma arengule.

25) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile

nimetab I maailmasõja käigus kasutusele võetud sõjapidamise uuendusi, kirjeldab nende rolli, toob näiteid sõda käsitlevatest filmidest, raamatutest jms.

10) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide ja revolutsiooni teel, analüüsib nende protsesside erinevusi;

*kirjeldab Vene revolutsioonide ja novembrirevolutsiooni tagajärgi ja mõju

*nimetab Esimese maailmasõja aegseid sõjalise liite ning selgitab mis riigid ja miks sinna kuulusid, sõnastab sõja põhjuseid ja tagajärgi

5) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu;

6) analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis:

*seostab Eesti omariikluse kujunemist rahvusvaheliste sündmustega (uute

Õppesisu:

Antant, Kolmikliit, Keskriigid

atentaat, läänerinne, idarinne, manööversõda, positsioonisõda, Compiègne'i vaherahu, esimese maailmasõja tehnilised uuendused: tank, tsepeliin, mürkgaasid, lennuk.

veebruari- ja oktoobrirevolutsioon Venemaal, Lenin, kommunistid, Nõukogude Venemaa

iseseisvusmanifest, 23.-24.

rahvusriikide tekkimine esimese maailmasõja käigus, Vene revolutsioonid)	
Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: tehnoloogia ja innovatsioon, kirjandus, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamyslugu	

Teema: Teadus, tehnika ja kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi algul	
Õpitulemused: Õpilane: 1) teab, kuidas meditsiin on ajas arenenud ja mis võtteid on kasutatud haiguste ja epideemiatega võitlemisel: *toob näiteid 19. sajandi meditsiini edusammudest (ravimid, veregruppide avastamine, röntgen, narkoos, rasestumisvastased vahendid jt) ja põhjendab nende tähtsust haigustega võitlemisel, pere planeerimisel, rahvastikuprotsessides jne 2) toob näiteid erinevate ajastute kultuuripärandist: *toob näiteid 19. sajandi teaduse, tehnika, arhitektuuri, kujutava kunsti, moepildi, kirjanduse, muusika jms kohta.	Õppesisu: sisepõlemismootor, elekter, hõõglamp, röntgen, raudtee, raudbetoon, rahvastik, aspiriin, narkoos, süstal, pastöriseerimine, valmistoit, krinoliin, targeldamine, frakk, smoking, silinder, romantism, realism, historitsism, impressionism, postimpressionism, juugend

Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained: tervis ja ohutus, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia.	
Digiõppekava rakendamine:	
TMG eripära:	
Hindamine: kontrolltöö, iseseisev töö, arutlus, arvamislugu	

Digiõppekava rakendamine: teostab infootsingut, oskab kasutada õppekeskkonda opiq.ee, oskab koostada ajajoont (timegraphics.com), koostab virtuaalse fotonäituse, õppevideo koostamine
TMG eripära: Rootsiaegsete rajatiste otsimine Tallinna vanalinnas, barokk stiilis hoonete otsimine Tallinna vanalinnas, õppevideo vanimatest tööstusettevõtetest Tallinnas